

М. А. Татарэвіч,
кандыдат культуралогіі,
дырэктар мастацкай галерэі «Універсітэт культуры»
ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт
культуры і мастацтваў», Мінск, Беларусь

ПАПУЛЯРЫЗАЦЫЯ АБ'ЕКТАЎ СУСВЕТНАЙ СПАДЧЫНЫ Ў МОЛАДЗЕВАЙ САЦЫЯКУЛЬТУРНАЙ ПРАСТОРЫ

Сёння ва ўсім свеце назіраецца павялічаная ўвага да культурнай спадчыны і яе захавання. Розныя краіны і арганізацыі актыўна працуюць над папулярызацыяй культурных каштоўнасцей, усведамляючы іх важнасць для нашага грамадства. Прыцягненне моладзі да працэсаў захавання матэрыяльнай культурнай спадчыны з'яўляецца вельмі важным аспектам для забеспячэння ўстойлівага сацыяльна-эканамічнага і культурнага развіцця дзяржавы. Моладзь адыгрывае ключавую ролю ў фарміраванні культурных каштоўнасцей, захаванні культурнай ідэнтычнасці і гістарычнай памяці, а таксама ва ўмацаванні міжкультурнага дыялогу.

Але на практыцы ўзнікаюць пэўныя цяжкасці далучэння моладзі да ўзгаданых вышэй працэсаў. Магчыма, гэта звязана з недастатковай дасведчанасцю моладзі пра сваю значнасць у захаванні культурнай спадчыны і адсутнасцю разумення практычных дзеянняў, якія яна можа зрабіць. У сувязі з гэтым неабходна ацэнка эфектыўнасці розных інструментаў уцягвання моладзі ў працэсы захавання сусветнай спадчыны.

Шэраг даследчыкаў (Л. Г. Хлопіна [2], Н. Л. Айтуганавы, Л. М. Бузіна [1] і інш.) адзначаюць, што папулярызацыя аб'екта сусветнай спадчыны ўяўляе сабой дзейнасць, накіраваную на арганізацыю грамадскай даступнасці і ўспрымання культурнай спадчыны, духоўна-маральнае і эстэтычнае выхаванне, павышэнне адукацыйнага ўзроўню і вольнага часу, а таксама правядзенне мерапрыемстваў, якія садзейнічаюць рэалізацыі дзяржаўнай аховы, захавання і выкарыстання аб'екта сусветнай спадчыны.

У Спісе сусветнай спадчыны ЮНЕСКА значацца аб'екты Беларусі, аднак іх колькасць пакуль невялікая: Мірскі і Нясвіжскі замкі, Геадэзічная дуга Струвэ і прыродны аб'ект

Белавежская пушча. Вядзецца падрыхтоўка дасье па шэрагу аб'ектаў, уключаных у папярэдні спіс ад нашай краіны: Аўгустоўскі канал, Спаса-Праабражэнская царква і Сафійскі сабор у Полацку, Барысаглебская (Каложская) царква ў Гродне, культавыя збудаванні абароннага тыпу ў Беларусі, Польшчы і Літве, драўляныя цэрквы Палесся.

У сучасным грамадстве для інтэнсіфікацыі працэсаў папулярызацыі аб'ектаў сусветнай спадчыны сярод моладзі неабходна: ажыццяўленне ўсё большай іх грамадскай даступнасці; уключэнне ў папулярныя моладзевыя турыстычныя маршруты; актыўнае падключэнне сродкаў масавай інфармацыі да працэсаў папулярызацыі (стварэнне новых тэле- і радыёперадач, кіна- і відэафільмаў, ток-шоу, якія будуць скіраваны на моладзевую мэтавую аўдыторыю); неабходна абавязковае ўключэнне ў склад адукацыйных курсаў і праграм УВА лекцый і практычных заняткаў па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны; рэалізацыя на сталай аснове моладзевых форумаў, семінараў, канферэнцый, круглых сталоў, прысвечаных аб'ектам сусветнай спадчыны; папулярызацыя існуючых і стварэнне новых інфармацыйных рэсурсаў па пытаннях аб'ектаў сусветнай спадчыны; актыўнае размяшчэнне інфармацыі пра аб'екты ў сацыяльных сетках і інш.

Укараненне інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій у сферу культуры таксама выконвае важную ролю ў прыцягненні моладзі. Маладыя людзі актыўна карыстаюцца сучаснымі тэхналогіямі і сацыяльнымі сеткамі, таму выкарыстанне гэтых інструментаў дазволіць данесці інфармацыю пра сусветную спадчыну да шырокай аўдыторыі і ўцягнуць моладзь у дыскусіі і абмен вопытам.

Апроч таго, важна стварыць платформы і месцы, дзе маладыя людзі змогуць рэалізоўваць творчую энергію і ідэі, злучаныя з культурнай спадчынай. Гэта могуць быць моладзевыя клубы, арт-прасторы, фестывалы і конкурсы, якія будуць стымуляваць моладзь да актыўнага ўдзелу і творчага самавыяўлення.

Важна адзначыць, што ўцягненне моладзі ў захаванне культурнай спадчыны не абмяжоўваецца толькі нацыянальным узроўнем. Міжнародны абмен вопытам і супрацоўніцтва паміж моладзевымі арганізацыямі розных краін могуць спрыяць больш глабальнаму падыходу да захавання і папулярызацыі аб'ектаў сусветнай спадчыны.

Аднак, апроч гэтага, узнікае патрэба падрыхтоўкі маладых кадраў, якія валодалі б не толькі акадэмічнымі ведамі, але і прафесійнымі кампетэнцыямі ў кіраванні аб'ектамі сусветнай спадчыны. Спецыялісты ў вобласці кіравання культурнай спадчынай павінны валодаць рознабаковымі ведамі і навыкамі. Яны павінны быць знаёмымі з гісторыяй і значнасцю розных культурных аб'ектаў, а таксама разумець метады і стратэгіі іх захавання. Апроч таго, ім трэба ўмець аналізаваць патэнцыяльныя рызыкі, злучаныя з кіраваннем культурнай спадчынай, і распрацоўваць адпаведныя меры па іх папярэджанні. Для падрыхтоўкі такіх спецыялістаў неабходна развіваць адпаведныя адукацыйныя праграмы і курсы, якія дазваляць моладзі набыць патрэбныя веды і навыкі. Гэтыя праграмы павінны складацца як з тэарэтычнай базы, так і практычнай дзейнасці, каб студэнты маглі ўжываць свае веды на практыцы і асвойваць сучасныя метады кіравання культурнай спадчынай.

Такім чынам, уцягненне моладзі ў працэсы захавання і кіравання аб'ектамі сусветнай спадчыны мае вялікае значэнне для грамадства і дзяржавы. Патрэбна стварыць умовы, якія дазваляць маладым людзям усвядоміць сваю ролю ў гэтым працэсе і актыўна прымаць удзел у захаванні і папулярызацыі культурнай спадчыны, выкарыстоўваючы сучасныя тэхналогіі і платформы для ажыццяўлення сваіх ідэй і творчага патэнцыялу.

Прыцягненне менавіта беларускай моладзі да працэсаў захавання сусветнай спадчыны, кіравання аб'ектамі культурнай спадчыны будзе спрыяць не толькі фарміраванню іх новых прафесійных кампетэнцый, але і ўмацаванню грамадзянска-патрыятычнай пазіцыі маладых людзей.

---

1. *Айтуганова, Н. Л.* Вовлечение молодежи в сохранение Всемирного наследия ЮНЕСКО: адаптация международных рекомендаций на примере объекта «Болгарский историко-археологический комплекс» / Н. Л. Айтуганова, Л. М. Бузина // Журнал Ин-та наследия. – 2019. – № 2. – С. 4–12.

2. *Хлопина, Л. Г.* Анализ проблемы популяризации культурного наследия среди молодежи города Белгорода / Л. Г. Хлопина // NovaInfo. – 2018. – С. 210–214.